

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab Márton könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, TÖRVÉNY.</p>	<p>Nyitottéri cikkek soronként 20 kr-ért közöltetnek. Egyes lap ára 10 kr.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Fél- évre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak</p>
---	--	---	--	---

A kiegyezési válság.

Midőn Magyarország és Ausztria között az 1867-diki alapon kötött egyesség utóbbi tíz éves ciklusa lejárá felében volt s a kiegyezési törvények megújítására az alkudozások megkezdettek, mind sürűbben kezdett jelszóképp felhangzani, hogy a két állam közötti gazdasági szövetség közösségének megszüntetése Magyarország és Ausztria nagy hatalmi állását végpusztulással fenyegeti. Ez a jelszó, mely mind a mai napig makacsul tartja magát, épen kapóra jött a Lajthán-tuli szomszédoknak, kik e hangzatos szálló igébe kapaszkodva, vehemensen elleneztek Magyarország minden méltányos kívánságát s igyekeztek meggátolni és megakadályozni még a legcsekélyebb előnyt is, mely a gazdasági szövetség megújításánál Magyarország részére juthatott volna, meglévén győződve, hogy a kiegyezésnek bármi áron is létre kell jönni, mert hiszen e nélkül a nagy hatalmi állás, miként a füst és pára elenyészik, semmivé lesz.

Igy kezdődött azon valóban áldatlan harc, mely annyi zavarnak és elkeseredett küzdelemnek lett okozója mind a két állam politikai életében s mely a kiegyezés létrejöttét immár negyedik éve, hogy elodázza, mind a két állam közgazdaságának és anyagi előhaladásának véghetetlen kárára.

A két állam közötti ellentétek az

utóbbi időben csaknem váratlanul még jobban kiélesedtek, minek folytán ismét oly válságos helyzet állott be, melynek következményei egészen kiszámíthatatlanok.

A ki a kiegyezési mozgalmat figyelemmel kísérte, az tudja, hogy beható és hosszas tárgyalások alapján, melyeken mind a két fél jogos érdekeit és kívánságait igyekeztek a lehetőség szerint összeegyeztetni, megszerkesztették a kiegyezési javaslatokat, melyeket a kormányok még a múlt év április havában beterjesztettek törvényhozásaik elé. A beterjesztett javaslatokban a magyar fél részére nyert előnyök röviden a következőkben sorolhatók föl:

A közös vámterület megmarad ugyan, de Magyarországnak azon több milliót kivető károsodása, mely egyfelől abból származott, hogy az Ausztriából behozott és itt nálunk elfogyasztott czukor, sör és szesz után a gyárosoktól beszedett fogyasztási adó az osztrák kincstárba folyt, másfelől pedig onnan eredt, hogy a fizetett kiviteli jutalmaknál a magyar kincstár terhére nagyobb összeg esett, mint a mennyi azt jogosan illette, megszüntetettik.

A közös bank a javaslatok szerint megmaradna ugyan, de új szervezetében érvényre jutna mind a két állam teljes egyenjogúsága. Emelkednék a két állam részesevé a bank tiszta nyereségében s az így származó haszon, nem a kvóta arányában osztatnék fel mint az ezelőtt

történt, hanem azon arányban, mely a banknak a két állam területén elért nyereségének megfelel, a mi hazánk területén jóval túlhaladja a kvóta arányt.

A valutakérdés rendezésére vonatkozó intézkedések szintén igen fontosak, a mennyiben ezek által biztosítva lenne az arany forgalom lehetősége, a mi különösen hazánkra nézve kiváló fontosságú, mert ez által felszabadulna a bécsi pénzpiac tulságos befolyásától, s megnyílna előtte az európai nagyobb pénzpiacokkal való szorosabb összeköttetés lehetősége. Ez eléretnék, mert a javaslatok szerint Ausztria kötelezve lenne az ugynevezett sóbánya-jegyeket, vagy az ezek fejében kibocsátott államjegyeket teljesen kivonni a forgalomból, továbbá a közös bevonás alá eső 112 millió forintot tevő államjegyet szintén kivennének a forgalomból s végül a jelenleg 76 millió forintot kitevő osztrák államadóságot rendeznék.

Igen lényeges része a javaslatoknak az is, hogy a magyar kormány ragaszkodott ahhoz, hogy a kvóta kérdés a bank és valutára vonatkozó megállapodásoktól teljesen függetlenül oldassék meg s Magyarország a közös költségek fedezéséhez olyan arányban járuljon, mely az állam jövedelmének megfelel. Az osztrákok azonban a bank és valuta kérdés rendezését és a kvóta megállapítását együttesen, „junctim“ követelték, azon félre nem érthető szándékkal, hogy a fogyasztási adóknál fenforgó jogsére-

lem megszüntének rovására a kvótát megfelelő módon felemeljék, azaz, hogy a mit megyerne a magyar állam az egyikben, azt elveszítse a másikon.

A magyar kormány a „junctimot“ nem fogadta el s később azt a Thun-minisztérium is elejtette.

Most már a javaslatokat keresztül is lehetett volna vinni, az osztrák parlament többsége hajlandó is volt azokat elfogadni, a bizottságokban változatlanul megszavazták, de közbejött a nyelvviszály miatt felütött obstrukció, mely el volt határozva a kiegyezési javaslatokat mindaddig megakadályozni, míg a németek nyelvi és nemzeti sérelmeit nem orvosolják.

Ezen nehézségek megoldását czélozták a két kormány között a múlt évben, augusztus hóban létrejött megállapodások, melyek a kiegyezés útjában álló elháríthatannak látszó akadályokat, úgy akarták félre gördíteni, hogy a magyar parlamentben megszavaztatják a kiegyezési törvényjavaslatokat, mint önálló intézkedést, az osztrák kormány pedig ugyanezeket a 14. szakasz alapján szintén életbe lépteti. Megállapodtak továbbá abban is, hogy a szabad forgalom Ausztria és Magyarország között mindaddig fenmaradjon, míg a magyar törvényhozás másképp nem intézkedik. Ez az ischli klauzula, mely B á n f f y t megbuktatta.

S z é l l Kálmán lépven a kormány élére, kijelentette, hogy a magyar ország-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

I. Ferencz József.

— Az 1867. évi koronázás emlékére. —

Írta: Kopacs Gergely.

Ünnepet ül ma Magyarország népe,
Az öröm, a hála diadalmas napját,
Mit alig sejtünk — s a mire úgy vágyánk
Megáldta az ég a magyarok királyát,
Három nagy lustrum röpült át fölötte,
A vihar szívébe sokszor belemarkolt.
De az Isten, a királyok vezére
Fájó keblére mindig enyhet nyújtott.
Végtelenül nagy az Úr Isten hatalma,
A szenvedés itt is fel van magasztalva.

Mennyiküzdés! — Mennyi remény, — töp-
[rengés... —

Az éveknek mennyi vészteljes zugása,
Az öröm, a bánat, — népe boldogsága,
Fenkölt nagy szellemét hányszor által-
[járta.

Haleszállástest... hanyugrártát a vándor
Az éj, ha csendeszen szötte sátorát
A kora hajnal sokszor ébren látta
Ót a „bölcséset“ a magyarok királyát.
Oh mert a munka az élet legszebb díja,
Országok jövője ide van beírva.

A székes-főváros... százados munkák,
Hit és hon szerelem — s Szeged ujulása.
Királyi vár, jog, alkotmány és béke,
Mind a mi királyunk örök alkotása.
Az örök nem vész, a nemzet megmarad

Az eszme győz és hosszú századon át,
Mint Mátyásról főnmaradt az „Igyuzdny“:
Ugy örzi az idő nagy neve munkáját,
Mert a mi trónunk fénye, országunk éke,
Királyunk jóléte, nemzetünk reménye.

Örömtűz! hát lobogj a hon határan,
Viharzó-szél, hol elfut habja a Dunának
Ma minden szívben gyűlt az öröm lángja:
Vidd ezt az örömet a mi királyunknak
Mondjad: bu ne bántsa az öszülő fűrtöt,
Vigasztalódjék, hisz nincs: „minden-
[nek rége“

Csend esten az alvó pásztor tüzeknél
Mindig vele viraszt az ő székely népe!
A hű székely népnek mai szent imája:
Hogy éljen soká a magyarok királyja!!

A mennykőcsapások hatásai.

— Csató János tanár naplójából. —

1894. év augusztus 10-én délután 1/22 órakor kevés csapadékkal, de annál nagyobb villamos feszültséggel vihar dühöngött Csik-Somlyó fölött. A villámlás csaknem egymást követte, olyannyira, hogy 12 percze 28 villámlás esett. Mennykő csapások többször fordultak elé, melyek közül kettőt még aznap meg is vizsgáltam.

Az első hely hová leghamarabb érkeztem, egy szerencsétlen pásztor rögtön bekövetkező halálának színhelye volt. Ez a hely a Nagy-Bükk fejből eredő Somlyó-pataknak jobb partján, a Nagy-Somlyó éjszakkéleti lábánál egy 8 m. magas csöröge fűzfa alatt vala, mely magasságával a völgyben lévő fűzfa-féle növények közül jóval kimagaslik. A mennykő-

csapás 6 m. magasságba sujtott le a fára, a honnan egy hüvelyk vastagságú ágat szakasztott le. Ettől kezdve a fa kergét 5 mm.-től — 4 czm.-ig fokozatosan szélesbülve a földig felrepszottette Utjában azonban egy kiszáradt 19 czm. kerületű ág nál a villamosság megoszlott és két részre válván, csak a fa déli oldalán lévő futás érthette a fán el a földet, a hol bőgre nagyságú gödröt vajt ki.

A száraz ág nál megoszlott villamosság másik iránya a dichotomiaig lejtött és ettől kezdve a fa északi oldalán folytatta útját 20 centiméternyire a hol évekkal ezelőtt fejével körülbelül 4 tenyérnyi nagyságú sebet vágta, melynek szélén a callus képződés már jó előre haladt vala, minthogy a cambium öv itt hiányzott, útját tovább nem tudta folytatni, átugrott a földre 2 1/2 méternyi távolságra a fától.

Ezen utban állott az eső ellen védelmet kereső pásztor botjára támaszkodva.

A pásztornak kalapját és öltözetét szétépte, a harisnya szijának és a kalapon levő szallagnak csatját megtűzesítette, melytől az öltözet foszlányok részei tüzet kaptak. Az öltözetfoszlányok körülbelül 6 m. átmérővel bíró területen elváltak szórva. A pásztor a mennykő lecsapás után rögtön hasra esett, kinek periferiáján a hajszál edényeiben a vér rögtön megalvadt és a bőrnek fényes barna színt adott. Teste alatt tölcsérszerű 4 mélyedés képződött a patakából hajtott iszapos homok talajban. A tölcsérszerű mélyedések átmérője 2 czm.-től 5 czm.-ig váltakoztak, mélységük 30 czm.-nyi mérhető valának. Egyik tölcsérszerű mélyedésnek közepén a fa gyökerének

ága húzódott keresztül, melyen a villamosság egyrésze elvezetődött, mit a gyökér fölött lévő iszapos homok elszóródása bizonyított. A fatörzséhez támasztott fenyő karóból 20 m. távolságban is lehetett jókora nagyságú szilánkokat találni. Utjában a mennykő csapás megbarnította a fa merisztem sejtjeit.

A második hely Csomortán községtől másfél klm.-nyire fekszik. Ezen hely humusa Rossfeldi rétegen fekszik. A mennykőcsapás egy „nyomás földön“ történt. A hol 1 négy-szög méter nagyságú félméter mélységű terület össze volt zuzva, a honnan a szélrőzsa irányában kigyózó árkok húzódtak kifelé kettős-oszlás által folytonosan kibebbedvén. — A leg-hosszabb árok a 7 métert is meghaladja. Az árkok falai kékes fehér színű anyaggal voltak bevonva. Az összezuzott humust felhányván, allatta 3 tölcsérszerű mélyedést találtam, melyek félméternél mélyebbek valának; falai annyira megkeményedtek, hogy csak vassal tudtam nagyobb mennyiségű anyagot leválasztani. Egyik tölcsérszerű mélyedésben frissen eltörött követ találtam.

A tölcsérek egymáshoz való hajlásai 70—76° között váltakoztak. A mennykő lecsapásakor e helyről vastag porfelleg emelkedett fel a szemtanúk állítása szerint.

1895. év nyarán meglátogattam, néha Kovács Elek alesperes kézdipolyáni plebános urat, mely látogatást, ha körülményeim engedték minden évben ismétetem, mert jó emlékül princípálisom vala. Ottlétem alkalmával történt, hogy a közelgő viharos felhők mennykő csapása a plebánia telektől 32 lépésnyire fekvő lakóházba ütött le, de nem gyújtott. Az eső

gyűlés az ischli klauzulát sohasem fogadhatja el, mert ez sértené az országnak az 1867-diki törvényben biztosított azon jogát, hogy a vámszövetség lejártával a vámügyben szabadon intézkedhetik.

Széll Kálmán a dolgot úgy formulázta, hogy a vámszövetség egyelőre fentartandó 1903. végéig, sőt ha addig sem sikerülne az osztrák parlamenttel alkotmányos uton megkötni a szövetséget, a határidő kiterjesztetik 1904. végéig. Ennek leteltével azonban a vámügyben Magyarország szabadon intézkedik.

Széll Kálmán formulája a király jóváhagyását is megnyerte.

Miután a kiegyezés létrehozásának ezen módozatát az osztrák kormány feje, Thun gróf is ismerte s annak idején kifogást nem tett ellene, alapos volt a remény, hogy a kiegyezési javaslatok rövid időn keresztül vihetők lesznek s mindkét állam legalább egy ideig egy nagy lidércnyomástól szabadul meg.

És ime éppen ott merülnek fel a legnagyobb akadályok, a hol a megoldás és a bonyolult helyzetből való kibontakozás legszükségesebb volna.

Ugy látszik hogy Thun gróf és társai, daczára annak, hogy tudják, miszerint a Széll-féle formula megnyerte a király jóváhagyását; daczára annak, hogy tudják és látják, miszerint Magyarországon a legközelebbi dult politikai zivatar egy, a pártok közmegegyezésével megállapított paktum alapján csillapított le, mely paktumban a kiegyezési javaslatoknak fenntebb elvek szerinti való megalkotása is belefoglaltatik s mely paktum valamely pontjának nem teljesítése véghetlen bonyadalmakra vezethet, daczára mindezeknek, Ausztria összes pártjait csoportosítják Magyarországgal ellen s a kiegyezés megvalósulásának, a Széll-féle formula értelmében a leghevesebben ellenszegülnek azon elvből kiindulva, hogy nem felel meg az igazságnak, ha Magyarország a vámszövetséget az 1904-ig biztosítja, míg ellenben a banközösség előnyeit 1910-ig akarja élvezni. Arra akarták tehát rá-

ömlött, este volt, melyek miatt a mennykőcsapást csak másnap tudtam megvizsgálni. A mennykőcsapás a háznak egyik szöglet szarvazatára sujtott le, több ágra oszolva következő hatásokat idézte elő: a szarufa rostjainak irányát követve lefutásában több helyről szilánkokat szakasztott le, ezután a ház szerthéja alá, a felakasztott kaszára ugrott át, melynek hegye a falat érintvén a mennykőcsapás utját a tapaszt alatt lévő falon folytatta, honnan az ugynevezett szuavatot felpattogtatta. A mennykőcsapás egyik nagyobb része a földéltől a dránczát lehányta és a szomszédos szegeket felpattogtatta.

1898. május 11-én Lakatos Izra tanítóképző intézeti tanár lakásának sűtője mögött lévő jegenye nyárfá magasságának kétharmad részére sujtott le a mennykőcsapás, a honnan több részre oszolva különböző irányban a cambium övön lefutó villamos erő, — a kéreg vastagságához képest fokozatosan ujjnyi szélességtől kezdve arasznyiig — a fa rythidomáját lehántotta; törzse körül a földön méternél nagyobb szélességben a fű úgy nézett ki, mintha le lett volna taposva, gyökerénél pedig a humus réteggel feljáró talajviz a mennykőcsapások által furt tölcsekre kereszttől forrás alakjában jelent meg. Elbeszélése szerint a mennykőcsapások lakó szobájának ajtója és ablakai felnyitók, ezen helytől meg lehetős távolságban lévő fűgym. épület ablakainak több tányérja behullott, melyek a nagyon rugalmas levegő összesajtolásának az eredményei.

Ezen megvizsgálásából a mennykőcsapás hatásai a következők: A követ eltöri, a humus összezsugor, melyen kémiai változást idéz elő; a talajban tölcse szerű mélyedéseket fur. A szá-

venni Széll Kálmánt, hogy egyezzen bele, miszerint a bankügyben a mostani állapot 1904 végéig fentartassék és hogy a kvóta emeltessek.

Széll azonban nem hajlandó engedni s a mint azt a folyó 2-án tartott országgyűlésben világosan és tisztán kijelentette a pártok között létre jött egyezséget minden körülmények között fentartja s abból egy jottát sem enged.

És ez természetes is, mert ha az osztrák követelések érvényre jutnának, itthon olyan zavavaros állapotok állnának elő, a melyből csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudunk menekülni, sőt a helyzet még rosszabb lenne, mert alig képzelhető, hogy akadjon Magyarországon oly államférfi, ki a nagy fáradozással létrehozott kiegyezési javaslatok megmontása árán kormányt vállalnjon parlamenti többség, mely a fentemlített követeléseket megszavazza.

Halálos párbaj.

Halálos kimenetelű párbaj folyt le folyó május 31-én d. u. háromnegyed 6 órakor Kolozsvárt a javítóintézet mellett levő ugynevezett Postaberekben.

Dr. Oberschall Pál pozsonyi jogakadémiai tanár Oberschall Adolf kuriai tanácselnök fia, agyonlőtte Putnok Domokos m. erkei nagybirtokost, Bonis István orszgy. képviselő vejét.

Dr. Oberschall Pál, a diák-kongresszus alkalmával néhány nap óta Kolozsvárt időzött. Kedden este már elutazni akart, azonban a kir. ítélő tábla elnökéhez vacsorára volt hivatalos, s a vonatról lekésett.

A szállodájába hazamenet betért a New-York kávéházba és kávéházzal szomszédos étteremben egy régi jó ismerősökből álló társaságra talált és az asztalnál helyet foglalt.

A társaságnak tagja volt Putnok Domokos is, kit Oberschall nem ismert, neki bemutatkozott és azután élénk részt vettek mindketten a legjobb hangulatban folyó vidám társalgásban.

A szomszédos asztalnál egy fiatal orvosokból állott társaság mulatott, kik közül a pezsgő felvillanyzó, hatása alatt az egyik felállott s a barátját átölelte és megsókolta.

Erre Putnok nevetve fordult oda saját társaságához és rámutatva a szomszéd asztalra, nevetve így szólt:

„Ez az a stádium, a mikor az ember már kezd berogni és a férfiak egymás közt csóko-

razfát szilánkokra hasogatja, mely részint a nagy nyomásnak részint azon kevés nedvességnek az eredménye, mely a villám hatása alatt vizgőzé változik. Élő növényekről a cambium övön fut le, a merisztem sejtek életműködéseit kémiai változás alapján megöli a vitzartalmat gőzzé változtatva a fák kérgét felrepedzti és a gyengébb ágakat letöri. Az öltözet a nagy villamos feszültség következtében szét foszlik. Az ember vérmozgását a periferián rögtön megállítja és megalvasztja, mi bórnek fényes barna színt ad, az idegek működése megáll, mire föltétlenül bekövetkezik a halál.

Ily nagy hatásokkal szemben a természet védelmi felruházása oly csekély, hogy alig jöhet számításba. Az élettelen tárgyknak semmi védelemre nincs szükségük; mert azoknak csak alakjuk változik, nem pedig lényegük. Ellenben az élő lényeknél az élet elmúltával lényegük is megváltozik; mert megszünnnek azok lenni a mik voltak. Az élő növényeknél némi védelmi felszerelést látunk a callus képződésben, mely azonnal megindul és a sebet, ha nem akkor, ha mennykőcsapás keskeny szalagot választ le róla vagy nem nagyon jelentékeny a seb. Ha a seb a fás növényen mélyebb annyira, hogy a fás rész is megsérül, akkor a seb szélén lévő cambium, a kéreg parechima, sőt kisebb mértékben az élő faparechima és a bélszöglet sejtje is részt vesznek a callus képződésben, mely szövetek parenchymatikusok maradnak, sebzés nélkül soha sem keletkezett volna; más esetekben az élő növények is elpusztulnak. — Az emberek védelme a bűnbánat, tisztta lelkiismerettel párosult imádság és Istennek véghetetlen irgalma.

lőznak. Ismerem jogász koromból, hrr. ... beh kellemtelen volt, ha valamely pályatársam megcsókol.

Erre Oberschall rögtön készen volt az élczes ríposzttal:

„Hát még a másíknak“.

Az egész társaság nevetett, a társalgás tovább folyt, de úgy látszik, Putnok nagyon zokon vette új ismerősétől a minden esetre csipős megjegyzést, legalább a szomorú következmények erre vallanak.

A társaságban egy nő is volt és annak a jelenléte a gavallér birtokost feszélyezte és visszatartotta.

Félóra mulva azonban a társaság eloszlott és csak három maradt: Putnok, Oberschall és egy vidéki főszolgabíró.

Ekkor Putnok egyik verszírő szerint néhány indulatos kiadó szóval, másik verszírő szerint se szó, se beszéd, a mit sem sejtő Oberschall tanárt egy arczal ütötte, hogy az, az asztal alá bukott, s azután még egy kávéscsészét is utána vágva, a fején és arczán súlyosan megebesítette.

A szomszéd asztalnál levő orvosok azonnal kezelés alá vették a sebesültet, a ki másnap reggel Fekete Nagy Béla városi tanácsos és dr. Tutsek Sándor ügyvéd segédeivel Putnokyt provokáltatta.

Ez saját megbízottai gyanánt Bethlen Károly gróftól és Putnok József hadnagyot, unokaöccsét nevezte meg.

Békés kiegyenlítésről természetesen szó sem lehetett, mivel a sértett egyénisége és társadalmi állása más, mint fegyveres elégtétel elfogadását, az ő részéről jó formán kizártá.

A segédék tárgyalása alkalmával a beiktetés kísérlete megtörtént, de dr. Oberschall megbízottjai kénytelenek voltak kijelenteni, hogy felük semminemű békés kiegyenlítési módot nem hajlandó elfogadni.

A megállapított feltételek voltak:

Sima, légyméltó pisztoly, 25 lépés távolság avance nélkül, tíz másodperc célzásai idő, melyen belül mindkét fél tetszés szerint lehet: kétszeri golyóváltás csütörtök lövésnek számít. A párbajban az Oberschall lövése homlokra találta Putnok Domokost, a ki egyetlen szó nélkül kiszenvedett.

A gyilkos golyó kioltotta egy munkás, puritán jellemű s minden tekintetben kifogástalan és szerény magaviseletű férfi életét, a ki-ben lapunk felelős szerkesztője régi iskolatársát, egyik legkedvesebb barátját vesztette el.

I R O D A L O M.

A Budapesti Napló műtárlatai.

A maga nemében páratlan vállalkozással lép meg a magyar közönséget a Budapesti Napló szerkesztősége. Olyan vállalkozással, amely új korokat jelent a magyar művészet és magyar isle fejlődésében, s amelynek nagyságát elsősorban a legkitűnőbb magyar művészek, mint Beniczur, Lutz, báró Mednyánszky azzal ömérték el, hogy nagy lelkesedéssel csatlakoztak a Budapesti Napló szerkesztőségéhez és szívvel-lellekkel támogatják nagyszabásu tervét.

A terv pedig a következő: a Budapesti Napló szerkesztősége az ország különböző városai-ban műtárlatokat rendez, amelyeken bemutatja egész Magyarországnak, hazánk legkitűnőbb művészeinek válogatott alkotásait. Együtt lesz ezeken a kiállításokon színe-java a legutóbbi évek művészi termelésének, tehát nem holmi vásári portéka, vagy olcsón összeszedett képek, amiken a művészek nem tudtak tudni, ha nem alkotásaik legjava, amelyeket a külföldi és a budapesti kritika mesterművekké ösmert el. Ezek a művek fogják végigvándorolni Magyarországot, ezeket vízi körútjára a Budapesti Napló.

Nagy és mély a jelentősége ennek a vállalkozásnak. A magyar művészet mind e ideig nem talált otthonra a magyar városokban. A magyar városok minden szempárt lelkesítő közönségének pedig nem nyílt alkalma, hogy megösmorkedjék a gazdagon felvirult magyar művészet legesobb alkotásával. A Budapesti Napló tehát nemzeti és kulturális vállalkozásra adta magát, midőn nagy anyagi áldosat árán, saját költségén megtöreteti a művészet népszerűsítésének hatalmas eszméjét, soly nagyszabásu terv kivitelébe fog, a melyet eddig lehetetlennek tartottak.

Tényleg lehetetlen is volt ez a hatalmas vállalkozás, mert hisz még a budapesti műtárlatokat is csak nagy ügygyel-bajjal bírják összeállítani, holott e célra a Képművészeti Társulat évente mintegy 20,000 forintot költ. A Budapesti Napló szerkesztősége azonban szorosra zárt kézzel megoldotta ezt a kérdést, szövetségben a magyar művészek vezető jeleseiivel, akik rögtön átlátták a Budapesti Napló tervének nagy nemzeti jelentőségét. A Budapesti Napló a magyar művészekkel kötött szerződésében csak egy pontot hangsúlyozott, azt, hogy a kiállítás legalább is olyan színvonalon álljon, mint bármely budapesti műtár-

lat, a művészek pedig a maguk részéről enigma bírálóbizottságot állítottak össze, mely a műveket csak legjavát engedi kiállítani. Ugy a Budapesti Naplónak, mint a magyar művészeknek éppen az a célja, hogy a magyar városok köszönetére ne holmi gyári munkával ömértedjék meg, hanem a művészi ihlettség legesobb alkotásaival, mert csak ezek értékesek, csak ezek hoznak hasznat a magyar nemzeti kulturának.

Az a lelkes gárda, amely a Budapesti Naplóval e célra szövetségelt, tagjai sorában bírja a legkitűnőbb magyar művészeket. A Budapesti Napló műtárlatain részt vesznek a többi közt:

Abrányi Lajos, Adler Mór, Basch Gyula, Beniczur Gyula, Bihari Sándor, Bossnay István, Both Menyhért, Brodsky Sándor, Bruck Miksa, Bruck Lajos, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Grünwald Imre, Grósz Béla, Harnasti József, Hegedűs László, Innocent Ferenc, Jantyk Mátyás, Kacsiányi Ödön, Kallós Ede, Kann Gyula, Karlovazky Bertalan, Karvaly József, Kertész Károly, Kimmach László, Klaber Gyula, Knopp Imre, Koszok Jenő, Koszta József, László Pál, Liget, Miklós, Lutz Károly, Márk Lajos, Markup Béla, Mannheim Gusztáv, Mednyánszky László br. Mihály Dániel, Munkácsy Mihály, Neogrady Antal, Olgyay Ferenc, Pállya Celestin, Papp Sándor, Radnai Béla, Réti István, Róna József, Spányik Kornél, Stetka Gyula, Strobl Alajos, Szentes Fülöp, Szilányi Lajos, Tahi Antal, Teles Ede, Telepy Károly, Thein Miksa, Tolnay Akos, Tölgyessy Artur, Tornai Gyula, Tull Ödön, Ujváry Ignác, Vajda Zeigmond, Weinberger Márk, Zala György.

Csupa kitűnőségei a magyar művészevilágnak, akik viszont alkotásaik javarészével vesznek részt a Budapesti Napló műtárlatain.

A Budapesti Napló ezeket a tárlatokat sorra rendezi Magyarorszag városai-ban. Egy-egy tárlat a helyi viszonyokhoz képest 2-3 hétig lesz a közönség rendelkezésére. A magyar városok művelt és hazafias publikuma bizonyára nagy lelkesedéssel fogadja a Budapesti Naplónak e hatalmas, hazafias, kulturális vállalkozását, amely a művészet aranyfoglalóval köti össze a magyar művelődés szétszórt gócpontjait.

A művészek óriás lelkesedéssel dolgoznak máris, az első kiállítás anyagának rendezésén. Velük fáradozik a Budapesti Napló buzgó szerkesztősége, hogy olyan kiállítás jusson a magyar városoknak, amely még a külföld nagy központjaiban is méltó lelkesedést keltené.

Görögország nagy misztikusáról,
Pythagorásról kaptunk egy kis füzetet. A jól írt sorok élénk varázsolják az ó-kor nagy filozófusát, a mint hófehér palástjában, koszorú fejjel járkált az agorán, jelképes beszédben oktatva mindenkit, a ki tőle tanácsot kért, a ki tőle tanulni akart. Bölcselőtőnek van bizonyos keleti jellemvonása. Sokat foglalkozott a lélekvándorlás keleties tanával; asszeasat, tisztaság követel hivatól, kedvelte az avatásokat, a titkos, jelképes szertartásokat. Bölcsészettét szinte vallássá avatta, s vannak írók, kik a pythagoreusok „sectá“-ját valóságos titkos gyülekeszetnek tartják. A miszticizmust páronította az ion bölcsészettudománnyal. Szerinte ezek minden létezőnek a lényege. S még az erkölcsi ellenléteket is számviszonyokra vezette vissza. Ő hirdette először, hogy a föld gömbalaku, hogy megelet örökönögdő köéppontú tüstől kapja. A csillagok forgása ritmikus senő. vel jár, ez a szférák harmóniája. Közönségesen ezt nem hallani, épen azért, mert mindig hallani. A kis füzet, a Nagy Képes Világtörténet 28-ik füzeté, a második kötet 4-ik füzeté, Gyomlay Gyula írta. Az egész munka — Marozali Henrik szerkesztésében — 12 kötetet tesz; egy kötet ára díszkötésben 8 frt. Rézletfűzetére is kapható; fűzetőnként az a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rézvénytársaság, Bpest, VIII. Üllői ut 18.) s bármely hazai könyvkereskedésben. Egy füzet ára 30 kr. Minden héten egy füzet jelenik meg.

T A N Ú G Y.

Tanítói gyűlés.)

A csikmezei általános tanító-egyesület csiki köre tavaszi rendez gyűlést f. évi május hó 13-án Csik-Vacsáresin a községi iskolánál tartotta meg.

A kör tagjai a tanulókkal együtt szemlést és hallgatván, a községi iskola termébe gyűlekeztek, hol Dobos Dénes helybeli tanító gyakorlati tanítást tartott az I. és V. osztályban a számtanból.

A gyakorlati tanítás bevégezése után Lakatos Mihály elnöknek a nála megsokottt hével és lelkesedéssel elmondott megnyitó beszédét a gyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétetni és valamelyik lapban közzétételni határozta.

A tárgysorozatban kívül előadott előzői bejelentéseket meghallgatva, a mult gyűlésgyűzőkönyve hitelesítették.

Olvasatatott a róm. kath. tanító-egyesület felecsiki fiókkörének átirata, mely szerint néhai Földes József tanító-képezői igazgatónak sirjához egy emlékjel felállítását elhatározván támogatására hívja fel körünket.

Tagok az aláírásra oly formán kértnek fel, hogy az általuk felajánlott tetszés szerinti összeget folyó évi november hóig a pénztárnok kezébe fizessék be.

(* Mult számunkra későn érkezett Szerk.

A gyergyói körnek a „Tanítók Híza” ügyében hozott és a csiki körnek megküldött határozati javaslata kiadott egy bizottságnak azon utasítással, hogy véleményes ellentétessel terjeszse a közgyűlés elébe.

Az alapszabályokhoz készített ügyrend ezáltal nem tárgyalattatott, hanem a fenti bizottság utasított, hogy a gyergyói körrel át-keresendó hason munkálattal összehasonlítva az egyöntetűség kedvéért a kettőt lehetőleg hozza összhangba s nyújtsa be az állandó választmánynak.

Csibertics Imre a pedagógiai büntetésekről adott elő vitát, melyhez többen szólottak hozzá s a gyűlés határozatilag kimondta, hogy a népiszkolában a lelki büntetés mellett a testi büntetés is szükséges, melynél a tanító a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel járjon el; a javíthatlan gyermek kizárásában azonban az iskolaszék döntse.

Egyszermind előadók felkérte, hogy a jövő gyűlésen hozzon fel konkrét eseteket s azok felett indítson vitát.

Lakatos Mihályné Paulini, Károly Abczés és olvasókönyvét ismertette, melyért a kör köszönetet mondott s a bírálókat a pest megyei tanítóegyesülettel közölni határozta.

Székhely Károly az önképzőkörü gyűlésék céljáról tartott felolvasást, melyért a gyűlés elismerését nyilatvitván, a munkát jegyzőkönyvhöz csatolja s felolvasást felkéri, hogy az önképzőkörökről a jövő gyűlésre dolgozzon ki egy módozatot.

A gyakorlati tanítás megbíraltatván, a tett észrevételek figyelembe ajánlása mellett teljesen sikerültnek mondatott ki.

Azután egy bizottság küldött ki oly célból, hogy a tanterv revizióra vonatkozólag kérszen véleményes javaslatot, s adja be az állandó választmánynak.

A Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága „nak „Hivatalos Értesítője” az egyesület részére megrendeltetni határozottat, Barna Jonásnak „A Szabadságharc Hősregi” című munkáját pedig az iskolaszékek, gondnokok és tanító-testületeknek tanulók jutalmazására ajánlatván, tudomásul vétetett.

Az igazolások elintézése után a jövő gyűlés helyéül kijelöltetett Csik-Szentmiklós, s ezzel elnök a biggadt és komoly tanácskozással együtt szózatot mondott és a gyűlést bezárta.

Csik-Delne. 1899. május 20.

László Péter, jegyző.

Szeredai élet.

Egyről-másról.

Felültém hirtelenben a szótárt, hogy azokról az apró-cseprő kicsi lányokról írjak, a kik szombant este oly csökölni valóan ugrándoztak a polgári leányiskola rögtönzött színpadán. Mert bizony-bizony szótár sem elegendő annak a sok jelzőnek a befogadására, melyeket rajjuk halmazhatnánk, ha mindeiket külön-külön akaránk felemlíteni. Egész nyugodtan lehetne kritizálni. A legszigorúbb bíráló sem üthetne ki hátrányokra. Annyi bizonyos, hogy több élvezetet kaptunk benne, mint a boldogult szintársulat összes előadásáiban együttvéve. Pedig én nem vagyok sem papa, annál kevésbé mama. Most már aztán elképzelhetjük azok mily boldogok voltak, mikor kisked csemetéikert pergő nyelvvel hallották elmondani minden legcsekélyebb fellakadás nélkül szerepeiket s kedvesen énekelni:

Hétfő s Szerda közt Kedd
Csütörtök és Péntek,
Szombat vége a hétnek.
Munkások pihenjétek!

Mindjárt mikor felrepült a függöny „A Növécsekben”, br. Barkóczy egy felvonásos gyermekszínművében, megragadta a publikumot az a jól betanult, természetesen, könnyed játék, melylyel T. Nagy Mizike, Vizoly Anna, Málnásy Erzsike, Nagy S. Mariska, Mihály Juliska s Bíró Erzi egyes szerepeiket bemutatták. Oly gyorsan s szépen pergett le a darab, mintha nem is iskolás kis lányokkal hanem hivatásos színészekkel állottunk volna szemközt.

Ezután következett: „Mit adnak a törpék” című rege, Rieszner Józsefné átdolgozásában. E bájos kis rege egyetlen nő szerepében Sprencz Gizella, nemcsak játékaival, de szép énekével is, a férfiszerepekben Simó Ilona, Bohácsék Erzi, Veress Anna és Sándor Margit ragadták sokszor tapsokra a közönséget. S hát még a törpék! Ez a kis, a földből alig kinőtt gyermekhad! Micsoda pattogó hangon támadtak rá a halandóra, kit jó vagy rossz sorsa közéjük vezért, a kucsnay Dapsy Amyka, meg Szokolay Margitta s milyen kedvesen csacsogták s énekeltek el szerepeiket mind, mind Balász Lili, Jerszák Mariaka, Kaufman Regina, Kozma Jolánka, Lacsina, Károlyka és Olga, Márton Lili, Orbán Anikó, Pap Margit, Péter Juliska, Szebeni Eliz, Szebeni Margit az ő hóvirágos magas süvegekben s hosszú hófehér szokáltaikban.

Az előadás végén — hogy úgy mondjam — zajos tüntetéssel hívta a publikum lámpák elé özv. Rieszner Józsefné igazgatónót, a ki művelt izlésének s fáradhatlan buzgalmának köszönhető e szép est sikere, mely az elért erkölcsi siker mellett — tekintve a hallgatóság nagy számát — bizonyára a taplocai tűzkarosultaknak is tisztességes ösztözetet fog juttatni.

S ha már a szeredai életéről van szó, ne feledkezzünk meg Chappon Károly urról sem. Így hívják

ugyanis a vívomestert, ki hivatra van a szeredai életet egy időre érdekessé tenni. Újságírói nyelven úgy mondánák, hogy a katonai köből épült barakk ez idő szerint a szeredai ifjúság találkozó helye. Tanulnak vívni. S miért? Hogy párbujozhassanak! Ha pedig páros viaskodásokkal van tele a levegő, akkor a világ érdekesebb. S imo meg van fejtve az miért van hivatra a ml derek vívomesterünk a szeredai életet érdekessé tenni. Az órák előtt a harcias kedv mindig óriási. Ilyenkor hangoznak csak el egy Ober-schall-féle megjegyzés, bizonyára nem egy, hanem két halál lenne belőle. Az órák után a kedv egy kicsi lelohad. A láb is, meg a kar is fájást s egy pohár hideg sör többet ér a világ összes dicőségénél.

Szóval a lapok vezércikkjeinek, dörgedelmesszózatokak ereszenek meg a párbaj ellen, mi pedig minden eshetőségre elkészülve tanulunk vívni.

Élet, élet mindenütt. Élet Szeredán, élet a zsigódi fürdő. A hosszu koesior, mely vasárnap délután felverte az utca porát, az omnibuszok csilingelő lovaikkal egymás után szállították ki a közönséget a zsigódi fürdő-udvar megnívó ünnepélyre, úgy hogy 4-5 óra tájban már alig-alig lehetett embereket látni az utcán. Annál élénkőbb volt a fürdő. A felhangzó víz muzsika, a jó bor, kedélyes fürdői élet olyan gondolokat ébreszt az ember kebelében, hogy mulatni mégis csak ér valamit. S most ismét több egy szórakozással és pedig kellemes szórakozással.

Egyetemi estély. A kis- és nagy leányok sürűn kérdegetik a Kozlovvárról s Pestről buszszálingozó jogászoktól:
Mikor lesz?

Azok pedig bíszkeségtől dugadozó kebelükkel válaszolják:
Meglész. Augusztus hó elején okvetlenül meglész!

KÜLÖNFÉLÉK

— **Urnapija.** A katolikus világ e leg nagyobb ünnepének itt városunkban a legszebb idő kezeztet a különösen ez tette lehetővé, hogy az ünnep külső fénye is méltó volt annak magasztosságához. Az utcát, a melyen az ünnepi körmenet elvonulandó volt már kora reggel zöld ágakkal díszítették fel a felépítették a cimos utcái oltárokat. A körmenet nagyszámu közbőség, a honvéd tisztikar, a helybeli iskolák növendékeinek és tanítóinak és egy erős honvéd századnak részvétele mellett d. e. 10 órakor vette kezdetét s annak végetértél a közönség a helybeli róm. kath. templomot szűfólság megtöltötte. A szertartást a körmeneten, valamint a templomban is P. Kopacz Pátrik fő-gimnáziumi tanár végezte.

— **Hymen.** Csik-szentimrei Sándor Izák nyugalmazott körjegyző Anna nevelő leányát e hó 10-én vezeti oltárhoz a budapesti erszébetvárosi róm. kath. templomban Válló Sándor bpesti lakos.

— **Bakülvő.** Kiskassoni Bartha Béla, k.-sz.-léleki községi pénztáros és jelsa arcképfestő május 29-én vezette oltárhoz Zuógný Emilia, kéziszentléleki r. kath. népiszkolai tanítónét.

— **Kitüntetés.** Szentkatolnai Bak Endre, vizaknai plebánót, a Ferencz József-erdő lovagját, a jeles író, gr. Majláth Gusztáv erdélyi püspök, az egyház és irodalom terén szerzett érdemei elismeréséül tisztelbeli főesperessé neveste ki.

— **Urnapija Csik-Somlyón.** Az Oltári szentség szerzésének nagy napja méltó ajátossággal ünnepeltetett meg Csik-Somlyón. Az ünnep napján, vagyis e hó 1-én a szentpéter-templomban volt kikerüléssel egybekötött fényes jateui tisztelet, hová Taploca község nagy számu hívei kerezték alatt jelentek meg. A négy községből összesereglett népből állott és a tanítészettek összes fiataleága által is isposansá tette körmenetet Bándi Vazul főgimnáziumi igazgató vezette nagy segédlettel. A tágas templom nem bírta magába fogadni a hívek nagy számát. Vasárnap e hó 4-én a barátok nagy templomában ismétlődött az urnapi ajtatoság, melyen még nagyobb számu közönség vett részt. Itt is a körmenetet Bándi igazgató vezette fényes segédlettel.

— **Halálzás.** Csik-várdottfalvi Petros András főgimnáziumi tanár fájdalomosan sújtotta édes anyja ösvegy Petros Andrásnének mult hó 30-án végegyengülésében történt elhalálzására, kinek temetése nagy részvét mellett Urnapján délután 3 órakor volt.

— **Adakozás a madéfalvi emlékalap javára.** A nevezett célra 1052. sz. gybjtő-iven Boga Lajos ur 12 forintot küldött. Ezen iven adakoztak: Székely Károly főszámvevő 9 frt, Boga Lajos, Székely György, Bod Péter és G. G. 1—1 frt; Kottár János, Nagy József, Jakab Géza, Barabás Sándor, Sz. M., Shauch Béla, Gyóri, Bierkey Antal, N. N., Csányi N. Frigyes és Beke Mihály 50—50 kr, Boga Anna 30 frt, Bozsóki Imre 20 kr.

Összesen . . . 12 frt — kr.
Az eddigi gyjtés . . . 3857 frt 68 kr.

Főösszeg: 3869 frt 68 kr.
Azaz: Hármezerhatszázhatvan-kilencz forint hatvannyoloz kr.

Fogadják a nemesszivü adakozók a szent ügy nevében legbálsább közösötünket.

— **A városi rendőrkapitány ur figyelmebe.** Köztudomású, hogy a templom kivüli, Údvárbelyféle vezető utca egyike a leglátogatottabbnak, hol a városi közönség, de különösen a hivatalnokok nagyrésze igen gyakran szokott sétálni, azonban ezt megakadályozza az, hogy az „államvasutak” által az utca mellé 3—4 méter távolságra épített dísznö- és tyuk-ölök s árnyékszékek kivüli az ottani pályőrök még több dísznö- és tyukketreczet is építettek, melyek az utca mellékén az örök lakásat — a szemétdombot is hozzávéve — körülvevük a jó levegőt döglettessé teszik. — Miután az „államvasutak” nem voltak annyit figyelemmel arra, hogy az engedély nélküli építkezést, részint az építési szabályrendelet, részint pedig az egészségtügyi törvény értelmében megakadályozza, tehát kívánatos volna, hogy a dísznö- és tyukketreczet, melyek az örök által utólagosan állítottak, hatóságilag eltávolíttassanak, az „államvasutak” által épített ölö, árnyékszék és pöczegdőr elébe pedig 3—4 méter magasságu deszka-kerítés emeltessék, illetve — ha megkeresés folytán az „államvasutak” ezt tenni hajlandók nem volnának — hatóságilag rákényszeríttessenek, mert miután az ölö- s árnyékszék a jati ép ez utcára nyílnak, nemcsak az ottani lakóknak kellemetlen, de sőt az ott járó közönségnek is nem kis megbotránkozására van, s mi földolog az összes építkezés törvény- és szabály-ellenes. (Beküldetett.)

— **Szakiskolát végzett ifjak.** A m. vásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a marosvásárhelyi áll. ipari szakiskolát az idén 3 épület és mülakatos, 6 géplakatos, 1 épült és butor-asztalos és 1 taragó szakot végzett ifju lép ki és megfelelő alkalmazást elfogad. Az ifjak 17—20 évesek; a lakatosok, gőzkazánok és gőzgépek kezelésére is képesítve vannak.

— **A budapesti m. kir. állami felső- (épitő) ipariskola (Budapest, VII. ker. Damjanich-utca 28. sz.) igazgatósága előre értesíti a jövő iskolai évre az intézethe lépni szándékozó tanulókat és azok szüleit a következőkről: Az intézet három évfolyamból áll, melyek sikeres elvégzése három évi gyakorlat igazolása mellett külön vizsgálat letétele nélkül jogot ad a kömives, a kőfaragó, vagy az ács mesterség önálló üzésére s az épitőmesterei vizsgálatra való jelentkezésre. A végzett tanulók egy éves önkéntesek is lehetnek. Tanulókat felvétenek a 15. életévet betöltött olyan ifjak, a kik a gimnázium, reál-, vagy polgári iskola négy aló osztályát sikeresen elvégezték. Azok, a kik a magyar nyelvűből, a számtanból, a mértanból és a mértani rajzból mind a négy osztályban jó osztlályzatot kaptak, felvételi vizsgálat nélkül vétetnek fel, a többieknek ezekből a tantárgyakból felvételi vizsgálatot kell tenniük. Tanulókat felvétenek azok is, a kik az épitő-ipari szakiskolák első két osztályát jeles sikerrel végezték. A beiratkozás szeptember hó első öt napján történik. A beiratkozásnál a következő okmányok szükségesek: 1. Keresztlevél, vagy születési bizonyítvány. 2. A négy középiskolai osztlályokról szóló bizonyítványok. 3. Hatóságai orvos bizonyítványa. 4. Másodsorú hímlőoltásról szóló bizonyítvány. 5. Iparhatóságilag hitelesített gyakorlati bizonyítvány. A beiratásnál különféle díjak címén 18 frtót kell lefizetni; a jegyzetekre és tankönyvekre körülbelöl 10 frt szükséges.**

— **Egy 1867-ben alapított hírneves fővárosi szeg további fennállása.** Az országazerte előnyösen ismert Benedek Gábor és Testvére ékeszerész-cég (Budapest IV. Kossuth Lajos-utca 17.) tulajdonosa ház lebontás miatt üzletét fel akarta oszlatni, minthogy azonban ez időszereint a házat nem rombolják le, az üzlet továbbra is megmarad és azt eddigi vezetője, Fekete Ignác ur, Dobó Ernő urral Benedek Gábor és Testvére Utódai cég alatt folytatják. Az új tulajdonosok raktárukat a legmodernebb ékeszerdarabokkal újra dusan felszerelték és így az igényeknek fokozatában mértékben is megfelelhetnek, Ami pedig az áratok illeti, mint modern emberek a „kevés haszon nagy forgalom” elvét tüztek ki jelezavunkul.

— **Adakozás.** Az Oltári egyesület választmánya ószinte, benső köszönetet szavaz: 1. Mártonffy Erzi k.-nak, ki magánvizsgálatának díjából, (mivel azt a tantestület, mint kartársuk nővérétől el nem fogadta) az örök lámpa fontartására 10 frtot ajánlókozott. 2. Bors Ignác né urasszonynak, ki gyjtés utján lehetővé tett, hogy a nagypénteken föllíllított, szent sirhoz egy kőbarlang utánzatot vegyünk. 3. Az e célra kegyesen adakozottaknak, kiknek névsorát ime itt adjuk: Pausz Mikó Ilona 3 frt, Györgyjakabné, N. N. Erős Elek, N. N. Pap Domokosné, N. N. 1—1 frt, Almásy Z.-né, Bors Ignác, Bors Mariska Derzsy Jánosné, Deák Ferenczné, Kis Antalné, Biricz Géza, Tamás Józsefné, ifj. Lux Sándorné, Jakab Ödönne, Péter Gyuláné, T. Nagy Dinike, Fogarasy Jánosné, Orbán Jánosné, egy-egy koronát László Ferenczné, Szokolay Istvánné, Csiszér Károlyné, Szentgyörgyné, Szászné, Tóth Ferenczné 40—40 kr, Petros András 30 kr, Lux Sándor, N. 25—25 krajczárt, Bors Mariska, ifj. Bors Ignác, Incze Ignác né, Zsigmond Ferenczné, Kertészné, Gyórtfy B. Juliska, Mihály Ferenczné, özv. Barcsayné, Potoczki Péter, Dávid Elekné, Kovács Ferenczné, Csedő Istvánné, Orbán Istvánné, Salamon Beniné, Rancz Andrásné, Tauber Nándorné, Márton Dávid, Erős Antalné,

Jakab Ferencné, Dávid Lajosné, Hajnóé Jó-zsefné, Deák Anna, Deák Matild, Derzsy János, 30-30 kr, özv. Dávid Istvánné, Rancz Andrásné 15—15 kr, Rancz Teréz, özv. Karda Lajosné, Fodor László, Dezsdé Gyuláné, Kalamár Albertné, Mihály Jánosné, Ilyenéné, Sáketné 10—10 krajczárt. Az ösözözet Gavora József budapesti kereskedőnek beküldöttük.

— **Megörült.** Csekefalvi Lacs Istvánné 35 éves asszonyt, kinek 4 gyermeke van, a közelebbi napokban örülési rohamok lepték meg. A mint mult hó 18-án dagaasztáshoz fogott néhány pillanat múlva azon állítással, hogy „a paphoz megy büneit meggyónni” téasztás kézzel és hajdon fovel az utcára aszaladt és csak nagy nehésséggel lehetett haza szállítani. Asután folyton exzáltált állapotban van, férjét, gyermekeit szidalmazza, ast állítván, hogy őt el akarják pusztítani. Órisetlen pillanatban mindig az ablakon akar kiugrani, magát Istennek, Jézusnak, a bünök megbocsátójának, látnoknak s több a félének hiszi, folyton a világvégéről, a vallásról, s a bünök bocsátásáról beszél; majd énekel, tánczol, majd imádkosik és káromkodik. A szebeni töbolydába való szállítás engedélyezése iránt a belügyminiszternél lépések tötettek.

— **Nyilvános köszönet.** A csiksomlyói szentpéter-templomban felállítandó Jézus szt. szive szobrának és oltárának javára újabbán a következő kegyes adományok folytak be: Sonnleitner Rezső 24 frt 68 kr, Tomkahnzi Tomka Alajos 10 frt, a várdottfalvi mülkedölők 6 frt, Hozó Károly 5 frt, a csomortáni Előőrözásfőzér 1 frt 30 kr, Péter Ferencz és neje, Salló Kata, 2 frt 20 kr, Stemmer Olivérvné 1 frt, Balla József 1 frt, özv. Csizser Józsefné, Bacsoni Jánosné, özv. Orbán Jánosné, Salamon Dánielne, Salamon Joákim, Bíró Ferenczné 50—50 kr, többen együtt 65 kr. Áldassék mindezért a Jézus szent Szive! Csik-Somlyón, 1899. VI. 3. Kassai Lajos.

KIADÓ LAPTULAJDONOS:
GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

HIVATALOS RÉSZ.

29035 H. M. számhos.
XIV. 1899.

Pályászati hirdetésny
A cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród-iskolákban rendszeresített s az 1899/1900-iki iskolai év kezdetén betöltendő magyarállami és magán alapítványi helyekre.

(Folytatás és vége.)
A beérkező folyamodványokhoz mellékelt bizonyítványok átvizsgálatván, felvételeire első sorban azok az igényjogosult pályászok főgnak leg-felsőbb helyen javaslatba hozatni, a kik tanulmányi osztlályzataik szerint legjobban vannak képesítve.

A képességi fokozat szerint első sorban kijelölt pályázók kivüli, a betöltendő helyek aránya szerint, néhányan második sorban is főgnak kijelölnetni oly csöből, hogy az első helyeken kijelölt, de a felvételi vizsát ki nem állott, vagy testileg alkalmatlannak talált pályázók helyett pótlólag felvételi vizságra bocsátásasanak és ennek sikere esetében, felvétessekn.

Miután azonban az említett pályázók felvétele biztos kiáltásba nem helyezhető, a szülők gondoskodjanak, hogy fiaik a felvételi vizságra be nem idéztették esetében a polgári tanítészettekbe tanulmányait folytatathassák csaljából, kellő időben beiratassanak. Tekintettel arra, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród-iskolákban a tanév később kezdődik mint a polgári iskolákban a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elrendelte, hogy azon tanulók, kik a cs. és kir. hadapród-iskolákba leendő felvételtől folyamodtak, felvételeük elidőttség, vagyis szeptember 20-ig felvételi (beiratási) és tandíj fizetése nélkül látogatják a rendelkezésre és vesetésre alatt álló közép-iskolákban, valamint az állami és községi polgári füisiskolákban a lecsakékat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur egyuttal felszóította az egyházi főhatóságokat is, hogy esen kedvezményt a főhatóságok alatt álló középiskolákra asintén terjeszassék ki.

Horvát-szlavon országokra nézve asonban e tekintetben a bán ur oly módon intézkedett, hogy a tandíjfizetés mellett ott már beiratkozott azon tanulók szüleinek, kik a cs. és kir. hadapródiskolákba felvétettek, a már lefizettet tandíj, felvételi díj és egyéb járulékok visszafizetössenek.

Hányosan felszerelt, vagy elkevese beérkező folyamodványok nem főgnak figyelemre méltattatni.

4. A felvételi vizsaga.
A felvételeire kijelölt pályázók az adományozott alapítványi helyre csak is abban az esetben vétetnek fel, ha a felvételi vizságot sikerrel kiáltják.

Mielőtt pályázók a felvételi vizságot letönnék, a hadapród-iskola orvos a által megvizsgáltatnak s az alkalmatlannoknak találtak vizságra nem bocsátatának.

A felvételi vizsaga a hadapród-iskolák I. évfolyamába való belépésnél a következő tantárgyakra terjed ki.

Német nyelv, számtan és betűszámtan, mértan, földrajz, történelem, természetrajz, természettan és vegytan és pedig oly terjedelemben, a melyben azok a középiskolák alábbi osztályaiban elő adtak.

A felvétellek vizsgák nyilvánosak a szokott a szülők (gyámok) vagy megbízottjaik is jelen lehetnek, ha ezt a vizsgahelyiség térviszonyai megengedik.

A felvételi vizsgák helyére való utazás költségeit a pályázók hozzátartozói kötelesek viselni.

5. Az évi zsebpénz.

A cs. és kir. hadapródiskolákba magyar állami alapítványi helyre felvett minden növendék, a magyar államkincstár által kisebb szükségleteik fedezésére évi 50 frt zsebpénzzel fog ellátni.

Kelt Budapesten, 1899. évi április havában.

A m. kir. honvédelmi minisztertől.

VERESS SÁNDOR dr.,

megyei tisztí főorvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme

Csik-Szeredában

Nagy Ferencz dr. házában.

Rendes orvosi tanácskozási idő naponta

délután 2—3-ig. Fogorvosi és fogművészi

rendelő idő naponta délelőtt 9—12-ig.

8-*

A gyergyói járás főszolgabírójától.

Sz. 2776—899.

ki.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye járásához tartozó 460 lelket számláló Gy.-Várhegy és Gy.-Salamás községekben a körjegyzői állás Gy.-Várhegy székhelyvel üresedésébe jövőn, annak betöltésére pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik a szóban lévő 400 frt évi fizetéssel, 95 frt utazási és 70 frt irodai általánnyal, természetbeni lakással, valamint a magán munkálatokért szabályrendelileg megállapított díjakkal javadalmazott állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883-ik év I. t.-cz. 6-ik §-ában előirt képzettségüket, honosságukat és eddigi szolgálataikat igazolva okmányokkal felszerelt felamodványaikat hozzám folyó évi junius hó 30-áig bezárólag adják be.

Gyergyó-Szentmiklóson, 1899. junius hó 1-én.

Nagy Tamás,
főszolgabíró.

1

Szám 469—899.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye káson-alesiki járásában, Csik-Szentkirály székhelyvel, Csatószeg, Szentsimon, Szentimre, Szentkirály, Zsügd, Szentlélek és Mindszent községeiből álló a 8232 lelket számláló községsegítői körben a körorvosi állás elhalálozás folytán üresedésébe jövőn, arra újból pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: 900 frt évi fizetés, melyben a lakbér is benn foglaltatik, továbbá ingyenes fuvar mellett nappali 20.- éjjeli 30 kr látogatási díj, az orvosi látleletekért esetenként 50 kr és Szentkirályon a husszereléért megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti szabályszerűen felszerelt az eddigi alkalmazásukat is feltüntetve kérvényüket hozzám folyó évi junius hó 27-ig annál bizonyosabban adják be, mivel később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A megválasztandó körorvos köteles a vagyontalan betegeket ingyen gyógykezeltetni, a halottkémlelt a megállapított díjakért Csik-Szentkirály községében végelni és kör-közsegeit havonként kétszer hivatalosan beutazni.

A káson-alesiki járás főszolgabírája. Csik-Szentmárton, 1899. évi junius hó 2-án.

Bartalis Ágost,
főszolgabíró.

1-3

Sz 1212—899.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előljárással által közli tétetik, miszerint a község tulajdonát képező erdőnek „Med-véstelek“ és „Nyilénk“ nevű részeiből 1000 darab fenyőfának nyílt árverésen leendő eladása a Nagyméltóságú Földmívelésügyi m. kir. miniszterium által engedélyeztetett. Az árverés Csik-Menaság község házánál. évi junius hó 11-én d. e. 9 órakor fog megtartatni. Kikiáltási ár 2000 frt, mely összegnek 10%-át árverezni szándékozik az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak. Az árverési feltételek Csik-Menaság község házánál a hivatalos órák alatt megkinthetők.

Csik-Menaság 1899 május 20-án.

Puskás Lajos, Ferencz Ignác,
körjegyző. 3-3 k. bíró.

Árverési hirdetmény.

Borbáth Dani ügyvéd, székelykereszturi lakos, mint a Péter Gyula csikszeredai lakos képviselője közli tétetik, hogy a Péter Gyula és Péter Lajos közös telekkönyvi tulajdonát képező csikszentkirályi 1577. számú telekjegyzőkönyvben 303-309. helyrajzi szám alatt foglalt, Csik-Szentkirály községében fekvő belső telek rajta lévő kőházzal és gazdasági épületekkel a csikszentmártoni királyi járásbírósnak, mint telekkönyvig hatóságnak 241-899. telekkönyvi számú végzése folytán természetben való megosztás lehetetlensége miatt 1899. junius hó 19. délelőtt 9 órakor Csik-Szentkirály község házánál bírói árverésen el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 16 frtot készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban akiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. törvény-cikk 170. §-a értelmében abanapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényát szolgáltatni.

Az árverési feltételek csikszentmártoni királyi járásbírósnak és a csikszentkirályi község előljárásságánál bárki által megtekinthetők.

Székely-Keresztúron, 1899 május hó 11-én.

Borbáth Dani,
ügyvéd.

Értesítés.

Van szerencsém a n. érd. közönséget értesíteni, hogy

Mosó- és vasaló-intézetemben

(a járásbíróssággal átellenben)

a következő árak mellett vállalom el:	
szennyesen 1 ing	12 kr, 13 kr,
1 pár gallér.	5 kr,
1 pár kezelő	4 "
1 pár függöny, csipke	60 kr, 80 "
1 háló ing	6 "
1 lábravaló	6 "
1 pár barisnya	2 "
1 törülköző	3 "
1 lepedő	8 kr, 8 "
női ing	7 " 8 "
női bugyi	4 " 6 kr.
	Tisztelettel

2-5

Tóth Ferencz.

Erdő-eladás!

Csik-Lázártalván 11 hold szép fenyő, szemerke-erdő eladó, az erdőt megmutatja szivességből ifj. Bálint György alias Sós lázártalvi lakos az eladási feltételeket tudatja a tulajdonos Grosz Károly gyógyszerész Hosszúfaluban. (Brassó megye.) 2-3

Nyomatott Csik-Szeredában, a laptulajdonos és kiadó Györgyjakab Márton könyvnyomdájában 1899.

Sz 136—1899.

Hirdetmény.

A gyergyó-csomafalvi templom és tornya 2449 frt 55 krra menő javítására szabad kézből kiadatni engedélyeztetvén, az a vállalkozni szándékoznak azon kikötéssel hozatik tudomására, hogy 1899. junius 10-ig bezárólag jelentkezzenek. A költségvetés a gyergyó-csomafalvi plebánián hivatalnál betekinthező.

Gy.-Csomafalva, 1899. május 17-én.

Balló János,
plebános.

3-3

Az elismert jó minőségű és gyártmányu

Liliom vászon és házi vászon
Csikmegye részére egyedüli raktára

BARCSAY K.

női és férfi divatru házába kapható:

Liliom vászon 7 frt 20 kr, házi vászon 5 frt 95 kr, egy vég 23 mtr (vagy 30 rőf), ugyszintén lepedő vásznak a legjobb minőségbe, egy szélybe 60, 75, 90 kr méterre.

15-*

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, hogy jó hírnévnek örvendő

Férfi-szabó üzletemet

a „HUTTER-féle szállodával“ átellenbe helyeztem át, hol a kor igényeinek megfelelően újlag berendeztem a **elláttam többféle legújabb és legjobb szövetekkel**, melyeket a legújabb divat szerint, tartósan, kellő csinnal és mindenek felett **jutányosan** készítetek el.

Továbbá ajánlom a főisztelendő papság figyelmébe dusan felszerelt papi reverenda és finom cangart szövetemet.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, maradtam

Csik-Szereda, 1899. ápril hó.

Alázatos szolgálja:

JAKAB JÓZSEF,
férfi-szabó.

3-5

Ugy a hazai, mint a külföldi orvosi tekintélyek is elismerik és hangoztatják, hogy idült (kronikus) betegségek legbiztosabban a természeti eszközökkel gyógyíthatók.

A legelső és legtekélyesebben berendezett intézet, a melyben ezen alapon történik a gyógykezelés.

Dr. PALÓCZ IGNÁCZ

kórházi orvos, k. egészségügyi tanár intézete

Budapest, IX. Vámház-körut 7. (augusztus 1-től Kerepesi-ut 10.)

- Gyógykezelés egész napon át. ■ Rendelés 10—12-ig és 3—5-ig.
- Nőknél női kiszolgálás. ■ Elkülöztetett osztályok.
- Díjazás hetenként 10—15 forint. ■ Prospektus ingyen.

A természeti eszközökkel képesek vagyunk a beteg test életerejét növelni, a benne képsődött artalmas és kóros anyagokat a szervezetből eltávolítani, a szervek normalis működését létrehozni és az elgyengült vagy elkényesztetett testet megedzeni, megerősíteni.

Ezért gyógyítható ily módon még a leg-több idült (kronikus) betegség is.

2-4

A tökéletes berendezés a lelkiismeretes, gondos és egyéni (a beteg természetének megfelelő) gyógykezelés magyarázzák meg ama kitűnő eredményeket (a meggyógyultak hiteles írásával bizonyíthatjuk), a melyeket még a legidültbb betegségek-nél is, különösen elhízsottság, asztma, reuma, ischias, neuralgia, kösvény, gyomor és nemi bajok, vérszegénység, bőr-, ideg- és női betegségek gyógyításánál birtosan elérünk.

Népszerű orvosi tanácsadó
„Az egészség megőzése és a betegségek gyógyítása.“
Írta: dr. Palócz Ignác. — Kapható a szerzőnél. — Ára 3 koron.

Mint legkitűnőbb és legolcsóbb

gépkenőolajat,

ajánljuk a

valódi orosz kannaolajat

Mantachoff A. és Társa, Baku

cégtől, mely olaj saját védjegyükkel ellátott, ónozott, 17 kgot tartalmazó kannákban a legjobb és legtisztább minőségben szállítatik.

Miután a Brassóban és a szomszéd megyékben való egyedárusítást mi vettük át, azon helyzetben vagyunk, ugy nagyban mint kicsinyben, rendelvényeket a legolcsóbb árak mellett egyenesen helybeli raktárunkból teljesíthetni.

Midőn ezen gépkenőolajat ugy gyáruk, mint cséplőgépek és gőz-gépek részére is legjobban ajánljuk, fölkerjük, egy próbavétel által ezen olaj kitűnősége és olcsóságáról meggyőződni.

Kiváló tisztelettel

Hesshaimer J. L. és A.
Brassóban.

3-6